

Λ

λάβα: ζύλι, ο

λαβίδα: κλιάστο, ο
(βλ. και τσιμπίδα).

λαβωμένος: (βλ. τραυματισμένος).

λαβώνω: (βλ. τραυματίζω).

λαγάνα: πάζλαμαβα, η.

λαγίσιος (επίθ.): σσοσσοϊανό, -ί
π.χ. λεσκέ ντα(ν)ντά σι σαρ
σσοσσοϊανέ = τα δόντια του είναι
σαν λαγίσια.

λαγός: σσοσσοί, ο.

π.χ. σαρ σσοσσοί νασσλό ε
τρασσάταρ = σαν λαγός έφυγε απ'
τον φόβο.

λαγοτόμαρο: σσοσσοϊέσκι-μορκχί,
η.

λαγουδάκι: σσοσσοϊορό, ο.

λαδάκι: κχιλορό, ο.

λαδερός (επίθ.): κχιλαλό, -ί.
π.χ. κχιλαλί ζουμί = λαδερό
φαγητό.

λαδερότητα*: κχιλαλιπέ, ο.

λάδι: κχιλ, ο

π.χ. μπουτ κχιλ τσχουτάν α(ν)ντί
ζουμί = πολύ λάδι έριξες στο
φαγητό, μπισταρντόμ τε κινάβ κχιλ
= ξέχασα να αγοράσω λάδι, ε
τομαφιλέσκι μακίνα χασαρέλ κχιλά
= η μηχανή του αυτοκινήτου χάνει
λάδια.

λάδωμα: κχιλαριπέ, ο

π.χ. κχιλαριπέ μανγκέλ ο σουντάρ,
για τε να μπασσέλ. = λάδωμα θέλει
η πόρτα, για να μην ηχεί (τρίζει).

λαδωμένος (μτχ.): κχιλαρντό, -ί.

Αντίθ. μπικχιλαρντό = αλάδωτος.

λαδώνομαι (αμετβ. ρ.):

κχιλαράμαν (μέση διάθεση).

λαδώνω (αμετβ. ρ.): κχιλάβαβ

π.χ. λεσκέ μπαλά κχιλάον κολάη =
τα μαλλιά του λαδώνουν εύκολα.

λαδώνω (μετβ. ρ.): κχιλαράβ

π.χ. κχιλαράβ ο σουντάρ, τε να
μπασσέλ = λαδώνω την πόρτα, για
να μην τρίζει, κχιλαράβ ε πατρά, τε
κεράβ πλιτσί(ν)τα = λαδώνω τα
φύλλα, για να φτιάξω πίτα.

(βλ. και λιπαίνω).

λαθεμένος: (βλ. λανθασμένος).

λάθος (α): λάθος, ο

π.χ. λάθος κερντάν κατέ. = λάθος
έκανες εδώ.

λάθος (β): γιανγκλουσσλούκο, ο

π.χ. κερντιλό ακανά γεκ
γιανγκλουσσλούκο, σο τε κεράς; =
έγινε τώρα ένα λάθος, τι να
κάνουμε;

λάθος (γ): γιανγκλύσσυλϋκο, ο.

λάθος (δ): ντος, η (κυριολ.
φταίξιμο)

π.χ. μινί σι η ντος = δικό μου
είναι το λάθος.

λαθραία (επίρρ.): τσοράλ (=
κρυφά)

π.χ. τσοράλ α(ν)ταβέλ καλά
μανγκινά = λαθραία φέρνει αυτά τα
εμπορεύματα. (βλ. και κρυφά).

Συνών. γκαρραντι(ν)ντό = κρυφός.

Αντίθ. σικαντό = φανερός.

λαθρομετανάστης: κατσάκο, ο και
θηλ. κατσάκο, η.

π.χ. πφερντιλό κατσάκορα ο

Γιουνανιστάνο = γέμισε

λαθρομετανάστες η Ελλάδα.

(κατσάκο κυριολ. φυγάς).

λαϊκός (α) (επίθ.): περικανό,-ί.

λαϊκός (β) (επίθ.): μι(λ)λετέσκο,-ι.

λαίμαργος (επίθ.): μπιτσαϊλό,-ί (=
αχόρταγος).

λαιμός: κορ, η

π.χ. (φράση) μπεζαχά οπρά μι κορ,
νασσί λαβ = αμαρτίες πάνω στο
λαιμό μου, δεν μπορώ να πάρω.

(κορ σ.α. σβέρκος).

λάκκος (α): χαρ, η, ε(ν)ντέκο, ο και φε(ν)ντέκο, ο

π.χ. πουταράβ ε(ν)ντέκο = ανοίγω λάκκο.

(βλ. και λακκούβα).

λάκκος (β): τσουκούρι, ο

π.χ. ντικ τε να περές α(ν)ντό τσουκούρι. = κοίτα (πρόσεχε) να μην πέσεις μες στο λάκκο.

(σ.α. σκέλος, π.χ. με τσουκούρα = τα σκέλια μου).

λακκούβα: χαρ, η, ε(ν)ντέκο, ο και φε(ν)ντέκο, ο

π.χ. ο ντρομ σι πφερντό ε(ν)ντέτσα = ο δρόμος είναι γεμάτος λακκούβες.

λακκουβίτσα: χαρορί, η, ε(ν)ντεκίσι, ο και φε(ν)ντεκίσι, ο.

λάλημα: λαλιπέ, ο.

λαλιά: λαλί, η

π.χ. τσχι(ν)ντιλί μι λαλί ε τρασσάταρ = μου κόπηκε η λαλιά από τον φόβο.

(βλ. και φωνή).

λαλίτσα: λαλορί, η

(βλ. και φωνούλα).

λαλώ (αμετβ. ρ.): λαλί-νταβ (= λαλιά δίνω).

λαμαρίνα: λαμαρίνα, η

π.χ. μπουτ σανί σι η λαμαρίνα. = πολύ ψιλή είναι η λαμαρίνα.

λαμβάνω (μετβ. ρ.): λαβ

π.χ. λιόμ ε μανγκινά κάι μπιτσαλντάν μανγκέ = έλαβα τα εμπορεύματα που μου έστειλες.

(βλ. και παίρνω).

Αντίθ. νταβ = δίνω, μπαίνω.

λάμπα: λά(μ)μπα, η και λάνμπα, η

π.χ. πφαμπιλί καγιά λά(μ)μπα, λε αβέρ = κάηκε αυτή η λάμπα, πάρε άλλη.

λαμπάδα: μπαρί-μεμελί, η (= μεγάλο κερί).

π.χ. μπαρί-μεμελί κα πφαμπαράβ κάι κχανγκιρί, τε κερντόλα μι

μπουκί = λαμπάδα θα ανάψω στην εκκλησία, αν γίνει η δουλειά μου.

λάμπω (αμετβ. ρ.): παρλάιαβ (προφ. με συνίζηση ια).

π.χ. παρλάιορ ο κχερ κατάρ ο τεμιζλίκο = λάμπει το σπίτι από την καθαριότητα.

λάμψη (α): σσαφκλούκο, ο (σσάφκι = φέγγος, φως).

λάμψη (β): σσαφλούκο, ο.

λανθασμένος (άκλ. επίθ.): γιανγκλύσσι.

π.χ. γιανγκλύσσι σι καλά κάι πφενές = λανθασμένα είναι αυτά που λες.

Αντίθ. ντένκι = σωστός, σωστά.

λαογραφία: αντετένγκο-ροντιπέ, ο (κυριολ. εθίμων ψάξιμο).

λαός (α): περό, ο

π.χ. μπαλαμανό περό = ελληνικός λαός.

(σ.α. κοινωνία).

λαός (β): μι(λ)λέτι, ο

π.χ. ε τσορέ μι(λ)λετέσκε ικαλέν καλά μανγκινά. = για τον φτωχό λαό βγάζουν αυτά τα προϊόντα., σο σι καβά μι(λ)λέτι κάι κιντισάιλο κοτέ, τε ντικχές! = τι είναι αυτός ο λαός που μαζεύτηκε εκεί, να δεις!, ρομανό μι(λ)λέτι = τσιγγάνικος λαός.

Συνών. ντουνιάβα = κόσμος

λάου λάου (επίρρ.): πολοκό-πολοκό (κατά λέξη: σιγά-σιγά)

π.χ. πολοκό-πολοκό κερ κι μπουκί = λάου λάου κάνε τη δουλειά σου.

λαουτζίκος: μι(λ)λετίσι, ο

π.χ. σο τε κερέλ τουκέ ο μι(λ)λετίσι! = τι να σου κάνει ο λαουτζίκος!

Συνών. ντουνιαβίσα = κοσμάκης.

λαπάς: λαπάβα, η

π.χ. κερντιλί η ζουμί σαρ λαπάβα = έγινε το φαγητό σαν λαπάς.

λάρυγγας (α): κουρλό, ο

π.χ. ντουκχάλ μο κουρλό = πονάει ο λάρυγγάς μου.
(υποκ.) κουρλορό, ο
λάρυγγας (β): γκουρτάνο, ο
 π.χ. σσουκιλό μο γκουρτάνο,
 α(ν)ντάβ μανγκέ ζάλακ παϊ τε παβ =
 στέγνωσε ο λάρυγγάς μου, φέρε
 μου λίγο νερό να πιω.
λαρύγγι: (βλ. λάρυγγας).
λαρρυγγόπονος: κουρλέσκι-ντούκ,
 η.
λάσκα (επίρρ.): λάσκα
λασπερός (μτχ.ως επίθ.): τσικαλό,-
 ί.
 π.χ. νά τζα κατάρ καβά τσικαλό
 ντρομ = μη πηγαίνεις απ' αυτόν τον
 λασπερό δρόμο.
 (βλ. και λασπωμένος).
λάσπη: τσικ, η (σ.α. πηλός)
 π.χ. πφερντιλό ο ντρομ τσικά
 κατάρ ο μπρουσσούμ = γέμισε ο
 δρόμος λάσπες από τη βροχή.
(υποκ.) τσικορί, η.
λασπόνερο: τσικαλό-παϊ, ο (=
 λασπωμένο νερό).
λασπότοπος: τσικαλό-τχαν, ο (=
 λασπωμένος τόπος).
λασπουριά: τσικαλιπέ, ο.
λασπώδης: (βλ. λασπερός).
λάσπωμα: τσικαριπέ, ο.
λασπωμένος (μτχ. ως επίθ.):
 τσικαλό,-ί.
 π.χ. τσικαλέ σι με μενία =
 λασπωμένα είναι τα παπούτσια μου.
λασπώνομαι: (βλ. αμετβ.
 λασπώνω).
λασπώνω (αμετβ. ρ.): τσικάβαβ
 π.χ. τσικάιλε ε μακαρίνε =
 λάσπωσαν τα μακαρόνια., τσικάιλε
 με μενία = λάσπωσαν τα παπούτσια
 μου.
λασπώνω (μετβ. ρ.): τσικαράβ
 π.χ. τσικαρντάν κε πατέ =
 λάσπωσες τα ρούχα σου.
λαστιχένιος (επίθ.): λαστικάκο,-ι

π.χ. λαστικένγκε μενία =
 λαστιχένια παπούτσια.
λαστιχάκι: λαστικίσα, η.
λάστιχο: λαστίκα, η
 π.χ. σοστεάκι λαστίκα = λάστιχο
 βράκας.
λάστιχο (παιδικό παιχνίδι):
 λάστικο, ο
 π.χ. τζας τε κχελάς λάστικο = πάμε
 να παίξουμε λάστιχο.
λαχανιάζω (αμετβ. ρ.): φρουκιβάβ
 και φρουκιάβ.
 π.χ. φρουκιλόμ κατάρ ο νασσιπέ =
 λαχάνιασα από το τρέξιμο.
 (κυριολ. φουσκώνω αμετβ.).
λαχάνιασμα: φρουκιπέ, ο
 π.χ. ασταρντά μαν γεκ φρουκιπέ,
 μο σολούφο νασσί λάβας. = μ'
 έπιασε ένα λαχάνιασμα, την
 αναπνοή μου δεν μπορούσα να
 πάρω.
 (κυριολ. φούσκωμα).
λαχανιασμένος (μτχ.):
 φρουκιαρντό,-ί.
 (κυριολ. φουσκωμένος).
λάχανο: σσαχ, ο
 π.χ. τσχινάβ ο σσαχ = κόβω το
 λάχανο, κι(ν)ντόμ σσαχ = αγόρασα
 λάχανο.
(υποκ.) σσαχορό, ο.
λαχανόρυζο: σσαχέσα-ρέζο, ο (=
 λάχανο με ρύζι).
λαχανόφυλλο: σσαχέσκι-πατρίν, η
λαχείο: λαχίο, ο και λαχία, η
 π.χ. λαχίο πελό τούκε ντα κερές
 αγκαντάλ; = λαχείο σου έπεσε και
 κάνεις έτσι;
λαχταρώ: (βλ. επιθυμώ).
λεβέντης: ντερβίσι, ο (σ.α.
 ντόμπρος, μπεσαλής, μεγαλόψυχος,
 κοσμογυρισμένος).
 π.χ. μο ντερβίσι τσαό σι καβά! = ο
 λεβέντης γιος μου είναι αυτός!
λεβεντιά: ντερβισλίκο, ο (σ.α.
 μπέσα, μεγαλοψυχία, ντομπροσύνη)

λέγειν: πφενιπέ και μοτχιπέ, ο (σ.α. διήγηση, αφήγηση).

λέγομαι (αμετβ. ρ.):

πφε(ν)ντί(ν)ντιαβ, πφε(ν)ντιάβ, πφενί(ν)ντιαβ, πφε(ν)ντινάαβ, πφε(ν)ντισάαβ και μοτχί(ν)ντιαβ.

π.χ. γκαντισαέ όρμπε ιν πφε(ν)ντί(ν)ντον = τέτοια λόγια δεν λέγονται, σαρ πφε(ν)ντί(ν)ντος; = πώς λέγεσαι; μπισταρντόμ σαρ μοτχί(ν)ντολ = ξέχασα πως λέγεται.

λείζερ: λέηζερ, ο

λείος (άκλ. επιθ.): ντούζι (κυριολ. ίσιος, ίσια) και ντύζυ (τα υ προφ. όπως το γαλλικό υ).

λειτουργία: τσαλϋσσμάκο, ο (σ.α. εργασία).

λειτουργικότητα:

τσαλϋσσκα(ν)νούκο, ο (σ.α. εργατικότητα).

λειτουργώ (αμετβ. ρ.):

τσαλϋσσίαβ (σ.α. δουλεύω αμετβ., εργάζομαι)

π.χ. νι τσαλϋσσίορ ο τιλέφονο = δε λειτουργεί το τηλέφωνο.

λειψός (άκλ. επιθ.): εσίκι

π.χ. εσίκι σι ε παρέ κάι ντιά τουτ = λειψά είναι τα λεφτά που σου έδωσε.

λειωμένος (μτχ.): μπιλαντό,-ί, μπιλαρντό, -ί και μπιλαβντό, -ί

Αντίθ. μπιμπιλαβντό = άλειωτος.

λειώνω (αμετβ. ρ.): μπιλάβαβ και μπιλάαβ.

π.χ. μπιλάιλο ο γιβ = έλειωσε το χιόνι.

λειώνω (μετβ. ρ.): μπιλιαράβ, μπιλαράβ, μπιλαβάβ και μπιλανταράβ.

π.χ. μπιλαβάβ η ασπιρίνι α(ν)ντό παϊ = λειώνω την ασπιρίνη μες στο νερό, μπιλαντά λε καβά νασφαλιπέ = τον έλειωσε αυτή η αρρώστια.

λειώσιμο: μπιλαηπέ, ο

λεκάνη: λιάνο, λεάνο και λενγκέρι, ο

π.χ. πφεράβ ο λιάνο παϊ, για τε χαλαβάβ ε πατέ = γεμίζω την λεκάνη νερό, για να πλύνω τα ρούχα, ντοσπισαράβ ο χουμέρ α(ν)ντό λενγκέρι = ζυμώνω το ζυμάρι μες στη λεκάνη.

λεκάνη (βρύσης) αβρούζι, ο (σ.α. παχνί)

π.χ. ε τσεσσμαβάκο αβρούζι πφερντιλό παϊ = της βρύσης η λεκάνη γέμισε νερό.

λεκές: λεκιάβα, η

π.χ. ιν ικλέλ καγιά λεκιάβα = δεν βγαίνει αυτός ο λεκές, (μτφ.) κάνα ματόλ καβά, μπουτ λεκιάβα κερντόλ = όταν μεθάει αυτός, πολύ λεκές γίνεται.

λεκιάζω (αμετβ. ρ.): λεκελενιάβ.

λεκιάζω (μετβ. ρ.): λεκελετιριάβ.

λέκιασμα: λεκελενμέκο, ο.

λεκιασμένος (άκλ. επιθ.):

λεκελενμίτσι.

λεμονάδα: λιμονάδα και

λεμονάντα, η

π.χ. ντε μαν γεκ σσουντρι λιμονάντα, τε παβ = δώσε μου μια κρύα λεμονάδα, να πιω.

λεμονάκι: λιμονίσι, ο.

λεμονής (επίθ.): λιμο(ν)νίο, -ούκα.

λεμόνι: λιμόνο, ο.

π.χ. τσхинάβ ο λιμόνο = κόβω το λεμόνι.

λεμονί (το): λιμονέσκο-ρένκι, ο (κατά λέξη: λεμονιού χρώμα).

λεμονιά: λιμολίν, η.

λεμονόφλουδα: λιμονέσκι-κόζζα, η.

λέξη: πφεράς, ο και όρμπα, η

π.χ. νασστί λες όρμπα κατάρ λεσκό μούι, μπουτ γκαρραντι(ν)ντό σι = δεν μπορείς να πάρεις λέξη από το στομα του, είναι πολύ κρυφός. (βλ. και λόγος, κουβέντα).

λεξικό: λεκσικό, ο

π.χ. μαρέλπες ε ρομανέ τσχιμπάσα, ρομανό λεκσικό μανγκέλ τε κερέλ =

παιδεύεται με την τσιγγάνικη γλώσσα, τσιγγάνικο λεξικό θέλει να κάνει.

λεπτά (επίρρ.): σανέστε (βλ. και ψιλά).

Αντίθ. τφουλέστε = χοντρά.

λεπταίνω (αμετβ. ρ.): σανίαβ
π.χ. κατάρ ο μπουτ χαλαηπέ σανιλό ο κοτόρ = απ' το πολύ πλύσιμο έχει λεπτύνει το ύφασμα.

Αντίθ. τφουλιάβ = παχαίνω αμετβ.

λεπταίνω (μετβ. ρ.): σαναράβ
π.χ. τφουλέ σι ε πατρά ε πλετσι(ν)τάκε, σανάρ λεν εμπούκα = χοντρά είναι τα φύλλα της πίτας, λέπτυνέ τα λίγο.

Αντίθ. τφουλαράβ = παχαίνω μετβ.

λεπτάκι: ντακαβίσα, η (σ.α. στιγμούλα).

λεπτό: ντακάβα, η (σ.α. στιγμή)
π.χ. α(ν)ντέ παντο ντακάβε κα ιρισάαβ = σε πέντε λεπτά θα γυρίσω.

λεπτοπόδαρος (επίθ.): σανέ-τσανγκένγκο, -ι

Αντίθ. τφουλέ-τσανγκένγκο = χοντροπόδαρος.

λεπτός (επίθ.): σανό,-ί
π.χ. σανό κοτόρ = λεπτό ύφασμα, σανό λιλ = λεπτό χαρτί.

Αντίθ. τφουλό = παχύς, χοντρός.

λεπτότητα: σανιπέ, ο.

λεπτούτσικος (επίθ.): σανορό,-ί
Αντίθ. τφουλορό = χοντρούτσικος.

λέπτυνση: σαναριπέ, ο.

λέρα: μελ, η (σ.α. βρομιά)
π.χ. α(ν)ντί μελ σι κο πα(ν)τόλι· ικάλ λε τε χαλάντολ = μες στη λέρα είναι το παντελόني σου· βγάλτο να πλυθεί.

Συνών. κχα(ν)ντινιπέ = βρομιά, τεμπελιά.

λερίτσα*: μελορί, η
π.χ. ούτε γκαντικινορί μελορί νι κα αρακχαβές οπρά λεσκή α(ν)τεράβα

= ούτε τοσοδούλα λερίτσα δε θα βρεις πάνω στο πουκάμισό του.

λέρωμα: μελαριπέ, ο

Αντίθ. τεμιζλεμέκο = καθάρισμα.

λερωμένος (μτχ.): μελαλό,-ί (σ.α. βρόμικος)

π.χ. μελαλέ σι κε βαστά· τζα, χαλάβ λεν = λερωμένα είναι τα χέρια σου· πήγαινε, να τα πλύνεις, μελαλέ σι ε πατέ = λερωμένα είναι τα ρούχα.

Αντίθ. τεμίζι = καθαρός, μπιμελαλό = αλέρωτος.

λερώνομαι (αμετβ. ρ.): μελαράμαν και μελάαβ.

π.χ. ε παρνέ πατέ μελάον κολάη = τα άσπρα ρούχα λερώνονται εύκολα, καβά χουρντό σα μελαρέλπεσ = αυτό το παιδί συνέχεια λερώνεται.

λερώνω (μετβ. ρ.): μελαράβ
π.χ. μελαρντάς πε πατέ = λέρωσε τα ρούχα του, μελαρντόμ με βαστά = λέρωσα τα χέρια μου.

Αντίθ. τεμιζλέαβ = καθαρίζω μετβ.

λέσι: λέσσι, ο

π.χ. (κατάρα) τε μερές ντα τε α(ν)ταβέν κο λέσσι κοτάρ = να πεθάνεις και να φέρουν το λέσι (πτώμα) σου από 'κει, λέσσι κχά(ν)ντελ ο κχερ = λέσι (αφόρητη οσμή) μυρίζει το σπίτι, σο σι καβά λέσσι οπρά τούτε! νά χα μπουτ = τι είναι αυτό το λέσι (υπερβολικό πάχος) πάνω σου! μην τρωσ πολύ, λέσσι κερντέ μο κχερ κε χουρντέ = λέσι έκαναν (βρόμισαν, λέρωσαν) το σπίτι μου τα παιδιά σου.

λευκαίνω (μετβ. ρ.): (βλ. ασπρίζω μετβ.).

λευκαίνω (αμετβ. ρ.): (βλ. ασπρίζω αμετβ.).

λεύκασμα: (βλ. άσπρισμα).

λευκασμένος: (βλ. ασπρισμένος).

λευκός (επίθ.): παρνό,-ί

π.χ. παρνό γκατ = λευκό
 πουκάμισο, παρνό κοτόρ = λευκό
 ύφασμα.

Αντίθ. καλό = μαύρος.

λευκότητα: παρνιπέ, ο

Αντίθ. καλιπέ = μαυρίλα.

λεφτά: παρέ, παρές, λοβέ, σαϊά, ε
 (προφ. με συνίζηση ια)

π.χ. σας λε μπουτ παρέ = είχα
 πολλά λεφτά, (φράση) ε παρέ
 νασσί κινέν η σεβντάβα = τα
 λεφτά δεν μπορούν να αγοράσουν
 (εξαγοράσουν) τον έρωτα, καζόμ
 σαϊά ατσχλέ τουτ; = πόσα λεφτά
 σου έμειναν; ε παρέ κολάη νι κλέν
 = τα λεφτά εύκολα δεν βγαίνουν.

λεφτάς: παραλίο, ο, θηλ.

παραλούκα, η

π.χ. παραλίο σι λεσκό ντατ =

λεφτάς είναι ο πατέρας του.

Συνών. μπαρβαλό = πλούσιος.

λεφτουδάκια: παρορέ και παρορές,
 ε.

π.χ. σας μαν εμπούκα παρορέ κάι
 κενάρι λεν ντα ντιόμ λεν = είχα
 λίγα λεφτουδάκια στην άκρη και
 'κείνα τα έδωσα.

λεχώνα: λούσα, η

π.χ. λούσα σι λεσκή ρομνί =
 λεχώνα είναι η γυναίκα του.

λέω (α) (αμετβ. και μετβ. ρ.):

πφενάβ και μοτχάβ

π.χ. σο πφε(ν)ντά τουκέ; = τι σου
 είπε; πφε(ν)ντόμ λεσκέ τε να αβέλ =
 του είπα να μην έρθει, νι τζανέλ σο
 μοτχόλ = δεν ξέρει τι λέει, ιν
 πφε(ν)ντάς μανγκέ κχάντσικ = δεν
 μου είπε τίποτα, ασσουνές σο
 πφενάβ τούκε; = ακούς τι σου λέω;
 (σ.α. διηγούμαι, βλ. και διηγούμαι)

λέω (β) (ενεργ. διαμ. ρ.):

πφε(ν)νταράβ και (επιτατ. ενεργ.
 διαμ. ρ.) πφε(ν)ντανταράβ (= κάνω
 να πει-ουν, βάζω να πει-ουν,
 αναγκάζω να πει-ουν, αναγκάζω να
 ομολογήσει-ουν)

π.χ. κα πφε(ν)νταρέσας μαν ακανά
 εκ πφεράς, αμά λατζάβ κατάρ
 μανουσσά = θα μ' έκανες τώρα να
 πω μια κουβέντα, αλλά ντρέπομαι
 από τους ανθρώπους, ε μαριμάσα
 κα πφε(ν)νταράβ λέστε = με το
 ξύλο θα τον αναγκάσω να
 ομολογήσει.

(πφε(ν)νταρντό, -ί (μτχ.) =

ειπωμένος, ομολογημένος,

πφε(ν)νταριπέ, ο (ρημ. ους.) =

ομολογία, ομολογία με

καταναγκασμό).

λεωφορείο: λεοφορίο, ο και

λεοφορία, η

π.χ. νασσί ετισστιρντίμ ο

λεοφορίο, χασαρντόμ λε = δεν

μπόρεσα να προλάβω το

λεωφορείο, το έχασα.

ληγμένος (α) (άκλ.επίθ.): μιπιτίκι

(κυριολ. τελειωμένος)

ληγμένος (β) (μτχ.): νκχαντό, -ι

(κυριολ. περασμένος -η)

π.χ. νακχαντό σι ο σουτί = ληγμένο
 είναι το γάλα.

λήγω (α) (αμετβ. ρ.): μιπιτίαβ

(κυριολ. αμετβ. τελειώνω).

π.χ. η βαντάβα μιπιτίορ α(ν)ντέ

πάντσ γκιβεσά = η προθεσμία λήγει
 σε πέντε μέρες.

λήγω (β) (αμετβ. ρ.): νακχάβ

(κυριολ. αμετβ. περνώ)

π.χ. νακχλί η μουσαντάβα = έληξε
 η προθεσμία.

λήξη (α): μιπιμέκο, ο (κυριολ.

τελειωμός).

λήξη (β): νακχιπέ, ο (κυριολ.

πέρασμα).

λησμονημένος (μτχ. ως επίθ.):

μπισταρντό,-ί. (σ.α. αφηρημένος)

(βλ. και λησμονιάρης).

Αντίθ. μιπιμισταρντό =

αλησμονήτος.

λησμονιά: μπισταριπέ, ο (σ.α.

αφηρημάδα).

(βλ. και ξεχασιά).

λησμονιάρης (μτχ.ως επιθ.):

μπισταρντό,-ί. (σ.α. αφηρημένος, βλ. και ξεχασμένος, λησμονημένος).

λησμονιέμαι (αμετβ. ρ.):

μπιστάρντιαβ (βλ. και ξεχνιέμαι (B)).

λησμονώ (μετβ. ρ.): μπισταράβ και μπιστράβ.

(βλ. και ξεχνώ).

Αντίθ. σεράβ = θυμάμαι.

ληστεία: τσορντιπέ και τσορνιπέ, ο (βλ. και κλεψιά, κλοπή).

ληστεύω (μετβ. ρ.): τσοράβ.

(βλ. και κλέβω).

ληστής: τσορ, ο

(βλ. και κλέφτης).

λήψη: λιπέ, ο

π.χ. ρατέσκο λιπέ = λήψη αίματος.

(βλ. και πάρσιμο).

Αντίθ. ντιπέ = δόσιμο, μπάσιμο,

εισβολή, είσοδος.

λιάζομαι (αμετβ. ρ.): κχαμ-λαβ (= ήλιο παίρνω) και κχαμ-κίνταβ (= ήλιο μαζεύω).

λιάζω (μετβ. ρ.): κχαμαράβ.

λιακάδα (α): κχαμαλιπέ, ο

π.χ. σσουκάρ κχαμαλιπέ σι αβγκιέ = ωραία λιακάδα έχει σήμερα.

λιακάδα (β): κχαμ, ο (κυριολ. ήλιος)

π.χ. α(ν)ντέ κχαμάτα νι χαλαντά, ακανά χαλαβέλ κάι σι η αβάβα μπρουσσουμνταλί = στις λιακάδες δεν έπλυνε, τώρα πλένει που είναι ο καιρός βροχερός.

λιανίζω (μετβ. ρ.): σανέστε-τσχινάβ

(= ψιλά κόβω, ψιλοκόβω).

π.χ. σανέστε-τσχινάβ ο μας = λιανίζω το κρέας.

λιάνισμα: σανέστε-τσχινιπέ, ο (= ψιλά κόψιμο).

λιανισμένος (μτχ.): σανέστε-τσχι(ν)ντό,-ί (= ψιλά κομμένος, ψιλοκομμένος).

λιάσιμο: κχαμαριπέ, ο.

λιασμένος: (βλ. λιαστός).

λιαστός (μτχ.ως επιθ.):

κχαμαρντό,-ί.

λιβαδάκι: τσαηρίσι, ο.

λιβάδι: τσαήρι, ο (τσαρ = χόρτο).

π.χ. ε μπακρέ τσαρόν κάι τσαήρι = τα πρόβατα βόσκουν στο λιβάδι.

λιβαδίσιος (επίθ.): τσαηρέσκο,-ι.

λιβαδότοπος: τσάηρλικο, ο.

λιβανίζω (μετβ. ρ.): λιβανισαράβ.

λιγάκι (επίρρ.): εμπουκίσα και ζαλακίσα.

π.χ. ντε μά(ν)ντα εμπουκίσα =

δώσε μου και μένα λιγάκι,

σικάντολας ζαλακίσα τσχι(ν)ντό = φαινόταν λιγάκι κουρασμένος.

λίγδα: κχόι, η (προφ. με συνίζηση όι). (κυριολ. ξίγκι)

π.χ. κχόι ασταρντέ ε τσαρέ κάι νι χαλαβές λεν = λίγδα πιάσανε τα πιάτα που δεν τα πλένεις.

(βλ. και λίπος).

λιγδερός (επίθ.): κχοϊαλό,-ί (προφ. με συνίζηση ια)

π.χ. κχοϊαλί ζουμί = λιγδερό φαγητό.

(βλ. και λιπαρός).

λιγδιά: κχοϊπέ, ο.

λιγδιάζω (αμετβ. ρ.): κχοϊάβαβ (προφ. με συνίζηση ια).

λιγδιάζω (μετβ. ρ.): κχοϊαράβ (προφ. με συνίζηση ια).

λίγδιασμα: κχοϊαριπέ, ο (προφ. με συνίζηση ια).

λιγνάδα: κισσλιπέ, ο.

λίγνεμα: κισσλαριπέ, ο.

λιγνεύω (αμετβ. ρ.): κισσλιάβ

Αντίθ. τφουλιάβ = χοντραίνω

αμετβ. (βλ. και αδυνατίζω αμετβ.)

λιγνεύω (μετβ. ρ.): κισσλαράβ

Αντίθ. τφουλαράβ = χοντραίνω.

μετβ. (βλ. και αδυνατίζω μετβ.).

λιγνός (α) (επίθ.): κισσλό,-ί

(βλ. και αδύνατος)

Αντίθ. τφουλό = χοντρός, παχύς.

λιγνός (β) (άκλ. επίθ.): ζαήφι
Αντίθ. τφουλό = χοντρός, παχύς.
λίγο (επίρρ.): εμπούκα και ζάλακ
 π.χ. τσχιν μανγκέ εμπούκα μαρνό =
 κόψε μου λίγο ψωμί, κι(ν)ντόμ
 ζάλακ μας = αγόρασα λίγο κρέας,
 εμπούκα μανγκέλας τε περέλ = λίγο
 ήθελε να πέσει, ντες μαν εμπούκα
 κοτάρ ο λον; = μου δίνεις λίγο από
 'κει το αλάτι;
Αντίθ. μπουτ = πολύ, πολύς.
λίγος (άκλ.επίθ.): εμπούκα και
 ζάλακ
 π.χ. ντε μαν ζάλακ σσεκέρι = δώσ'
 μου λίγη ζάχαρη, εμπούκα σι ε παρέ
 κάι ντελ τουτ = λίγα είναι τα
 χρήματα που σου δίνει, σίμαν
 ζάλακ μπουκί νταά = έχω λίγη
 δουλειά ακόμη.
 (βλ. και λίγο).
λιγόστημα: εμπουκιπέ, ο.
λιγοστεύω (α) (αμετβ. ρ.):
 εμπουκισάαβ.
λιγοστεύω (α) (μετβ. ρ.):
 εμπουκισαράβ
 π.χ. μπουτ τφουλιλάν, εμπουκισάρ
 εμπούκα ο χαπέ = πολύ πάχυνες,
 λιγόστειπε λίγο το φαγητό.
λιγοστεύω (β) (αμετβ. ρ.): ζάλακ-
 κερντιάβ και εμπούκα-κερντιάβ (=
 λίγος γίνομαι).
λιγοστεύω (β) (μετβ. ρ.): ζάλακ-
 κεράβ και εμπούκα-κεράβ (= λίγο
 κάνω).
λιγοστός: (βλ. λίγος).
λιγότερος (άκλ.επίθ.):
 νταάεμπουκα και νταάζαλακ
 π.χ. καβά σι νταάεμπουκα
 κολέσταρ = αυτό είναι λιγότερο από
 το άλλο.
Αντίθ. νταάμπουτ = περισσότερος.
λιγούτσικος (άκλ. επίθ.):
 εμπουκίσα και ζαλακίσα.
λικνίζομαι (αμετβ. ρ.):
 κχελαβάμαν
 (βλ. και κουνιέμαι).

λικνίζω (μετβ. ρ.): κχελαβάβ
 π.χ. κχελαβέλας ε χουρντέ κάι
 κούνα = λίκνιζε το μωρό στην
 κούνια.
 (βλ. και κουνώ).
λίκνισμα: κχελαηπέ, ο
 (βλ. και κούνημα, ψυχαγωγία).
λίμα: ριν και πιλάβα, η
 π.χ. α(ν)τάβ η ριν, τε μοράβ η
 τσχουρί = φέρε τη λίμα, να ακονίσω
 το μαχαίρι.
λιμός: μποκχαλιπέ, ο
 (μποκ = πείνα).
λιμπίζομαι (μετβ. ρ.): μο-γκι-τζαλ
 (= η ψυχή μου πηγαινει)
 π.χ. μο-γκι-τζαλ κάι ντικχάβ η
 ζουμί = λιμπίζομαι που βλέπω το
 φαγητό.
λιονταράκι: ασλανίσι, ο.
λιοντάρι: ασλάνο, ο
 π.χ. σαρ ασλάνο σι' ιν τρασσάλ
 κχάνικασταρ = σαν λιοντάρι είναι
 δεν φοβάται από κανέναν.
λιονταρίνα: ασλάνκα, η.
λιονταρίσιος (επίθ.): ασλανέσκο,-ι
 π.χ. ασλανέσκο ζουραλιπέ =
 λιονταρίσια δύναμη.
λιπαίνω (μετβ. ρ.): κχιλαράβ (=
 λαδώνω μετβ.).
λίπανση (μηχαν.): κχιλαριπέ, ο (=
 λάδωμα).
λιπαρός (επίθ.): κχοϊαλό,-ί (προφ.
 με συνίζηση ια)
 π.χ. κχοϊαλό μας = λιπαρό κρέας.
 (βλ. και λιγδερός).
Αντίθ. μπικχοϊαλό = άπαχος.
λιπαρότητα: κχοϊαλιπέ, ο (προφ.
 με συνίζηση ια).
λιποθυμία: μπαηλμάκο, ο.
λιποθυμισμένος: (βλ. λιπόθυμος).
λιπόθυμος (άκλ. επίθ.):
 μπαηλμούσσι.
λιποθυμώ (αμετβ. ρ.): μπαηλίαβ
 και περάβ

π.χ. κα μπαηλίαβ κατάρ ο τατιπέ = θα λιποθυμίσω από τη ζέστη (περάβ κυριολ. πέφτω).

λίπος: κχόι, η (= ξίγκι)

π.χ. μπουτ κχόι σι κάι καβά μας = πολύ λίπος έχει αυτό το κρέας.
(σ.α. λίγδα).

λιποτάκτης: κατσάκο, ο (κυριολ. φυγάς, σ.α. λαθρομετανάστης, δραπέτης).

λιπόδης (επίθ.): κχοϊκανό,-ί

Συνών. κχοϊαλό = λιπαρός, λιγδερός.

λογαριάζω (α) (μετβ. ρ.): εσάπο-κεράβ (= λογαριασμό κάνω).

λογαριάζω (β) (μετβ. ρ.): γκινάβ και σαήαβ (κυριολ. μετρώ)

π.χ. του μαν ιτσ νι σαήος; = εσύ εμένα καθόλου δε με λογαριάζεις;
(σ.α. υπολογίζω).

λογαριασμός: εσάπο, ο

π.χ. νι τζανές τε κερές εσάπο = δεν ξέρεις να κάνεις λογαριασμό, σο μανγκάβα κα κεράβ, εσάπο κα νταβ τουτ; = ό,τι θέλω θα κάνω, λογαριασμό θα σου δώσω;

λογάς: πφερασαλό, ο (πφεράς, ο = λόγος, κουβέντα, λέξη)

π.χ. μπουτ πφερασαλί σι κι ρομνί, μπουτ τσχιμπαλί = πολύ λογού είναι η γυναίκα σου, πολύ γλωσσού.

Συνών. τσχιμπαλί = γλωσσού

λογής: (βλ. είδος).

λόγια: πφερασα και όρμπε, ε

π.χ. πφερασένσα κχάντσικ νι κερντόλ = με τα λόγια τίποτε δε γίνεται, ασσούν με όρμπε· ιν κα χασαρές = άκου τα λόγια μου· δεν θα χάσεις, σαέ πφερασα σι καλά κάι πφενές; ιν λατζάς εμπούκα; = τι λόγια είναι αυτά που λες; δεν ντρέπεσαι λίγο; νι λελ

πφερασέ(ν)νταρ καβά μανούζς =

δεν παίρνει από λόγια αυτός ο άνθρωπος, τχοντάς λες ορμπέ(ν)ντε ντα χαλάσπες πε πφραλέσα = τον

έβαλε σε λόγια και μάλωσε με τον αδερφό του.

λογικά (επίρρ.): γκογιαβέρ

π.χ. ορμπισαρέλ γκογιαβέρ καβά τσχαβό = μιλάει λογικά αυτό το αγόρι.

(βλ. και λογικός).

λογικεύομαι (αμετβ. ρ.):

γκογκιάρντιαβ.

π.χ. γκογκιάρντο· σαβέ όρμπε σι καλά κάι πφενές; = λογικέψου· τι λόγια είναι αυτά που λες;

Αντίθ. ντιλάβαβ και ντιλάαβ = τρελαίνομαι.

λογικεύω (μετβ. ρ.): γκογκιαράβ

(σ.α. συμβουλευώ, νουθετώ, δασκαλεύω).

λογική: γκογκιαβεριπέ, ο

Αντίθ. ντιλιπέ = τρέλα.

λογικός (άκλ.επιθ.): γκογκιαβέρ

π.χ. σι γκογκιαβέρ μανούζς = είναι λογικός άνθρωπος, νάι γκογκιαβέρ καλά σσέα κάι κερντόν = δεν είναι λογικά αυτά τα πράγματα που γίνονται.

Συνών. γκογκιαλό = μβαλωμένος.

Αντίθ. ντιλό = τρελός, παλοκάν = παλαβός.

λογικότητα: γκογκιαβερικανιπέ, ο

Αντίθ. παλοκανιπέ = παλαβομάρα.

λογιστής: λογιστί, ο

π.χ. ινγκαρντάν ε τομολόγια κάι λογιστί; = πήγες τα τιμολόγια στο λογιστή;

λογοδοσμένος (επίθ.):

ορμπαντι(ν)ντό,-ί, σεζλίό,-ίκα και άκλ.επιθ. λογοντιμέ

π.χ. λογοντιμέ σι λακί τσχεί = λογοδοσμένη είναι η κόρη της.

λογοδοσία: ορμπαντιπέ, ο.

λογοδοτώ (αμετβ. ρ.): όρμπα-νταβ (= λόγο δίνω)

π.χ. κα ντες-όρμπα κανταλένγκε κάι κερντόν = θα λογοδοτήσεις γι' αυτά που έκανες.

λογομαχώ (αμετβ. ρ.):

πφερασένσα-χάμαν και ορμπένσα-χάμαν (κυριολ. με λόγια μαλώνω)
π.χ. πεσσίμ χαλέπες-πφερασένσα, σορά αστάρντιλε και βαστά = πρώτα λογομαχήσανε, ύστερα πιαστήκανε στα χέρια.

λόγος: πφεράς, ο και όρμπα, η.

π.χ. (φράση) μπαρί παρτσάβα μαρνό χα, μπαρί όρμπα νά πφεν = μεγάλο κομμάτι ψωμί φάε, μεγάλο λόγο μην πεις, νακχέλ μο πφεράς λέστε = περνάει ο λόγος μου σ' αυτον, μάνγκε πφεράς νι περέλ, σο μανγκένα κέρεν = εμένα λόγος δεν μου πέφτει, ό,τι θέλετε κάντε, κάνα ντες κο πφεράς, πάπαλε νί κα λες λε = όταν δίνεις το λόγο σου πίσω δε θα τον παίρνεις.

(βλ. και λέξη, κουβέντα)

λογοφέρνω: (βλ. λογομαχώ).

λοξά: (βλ. στραβά)

λόξα: μπενγκ, η (μπενγκ, ο = διάβολος)

π.χ. τε ασταρέλα μαν μι μπενγκ, τζανές σο κα κεράβ τουτ; = άμα με πιάσει η λόξα μου, ξέρεις τι θα σε κάνω;, ντιά λε η μπενγκ α(ν)ντό σσορό, ο(ν)ντάν μούιτχολ = τον έδωσε (βάρεσε) η λόξα στο κεφάλι, γι' αυτό φωνάζει.

λοξεύω (αμετβ. ρ.): μπανγκιάβ (= στραβώνω αμετβ., παραλύω αμετβ., κουτσαίνω αμετβ., γέρνω αμετβ., λυγίζω αμετβ.).

λοξεύω (μετβ. ρ.): μπανγκαράβ (= στραβώνω μετβ., παραλύω μετβ., κουτσαίνω μετβ., γέρνω μετβ., λυγίζω μετβ.).

λοξοκοιτάζω (μετβ. ρ.):

μπανγκέστε-ντικχάβ.

(βλ. και στραβοκοιτάζω).

λοξός (α) (επίθ.): μπανγκό,-ί

π.χ. μπανγκί σι η τσιζγκία = λοξή είναι η γραμμή

(βλ. και στραβός, κουτσός, παράλυτος).

Αντίθ. ντούζι = ίσιος, ίσια.

λοξός (β) (μτφ.) (επίθ.):

μπενγκαλό, -ί και μπενγκιαλό,-ι (σ.α. διαβολεμένος)

π.χ. παλοκάν σαν, μπενγκαλέα! = παλαβός είσαι, λοξέ! μπενγκαλί ρορνί! ναστί κερές λάσα πφεράς = λοξή γυναίκα! δεν μπορείς να κάνεις μαζί της κουβέντα.

Συνών. παλοκάν και παλακάν = παλαβός, ντιλό = τρελός

λοξότητα: (βλ. κάμψη).

λοξυγκας: γκϋτσκα, η

π.χ. ασταρντά μαν γκϋτσκα = μ' έπιασε λόξυγκας.

λούζομαι (α) (αμετβ. ρ.):

χαλαβάμαν

(βλ. και πλένομαι).

λούζομαι (β) (αμετβ. ρ.): τχάμαν

(ομόηχο τχάμαν = βάζομαι) (βλ. και πλένομαι)

π.χ. τζα τχότουτ, τατιλό ο παϊ = πήγαινε να λουστεις, ζεστάθηκε το νερό.

λούζω (α) (μετβ. ρ.): χαλαβάβ

π.χ. χαλαβέλ πε τσχεά = λούζει την κόρη της.

(βλ. και πλένω).

λούζω (β) (μετβ. ρ.): τχαβ (ομόηχο τχαβ = κλωστή, βάζω, τοποθετώ)

π.χ. κινγκέ σι με μπαλά, μο σσορό τχοντόμ = βρεγμένα είναι τα μαλλιά μου, το κεφάλι μου έλουσα. (βλ. και πλένω).

λουκάνικο: σουτζούκο, ο

π.χ. κατάρ σαβό κασάπο κι(ν)ντάν καλά σουτζούκορα; = από ποιο κρεοπωλείο αγόρασες αυτά τα λουκάνικα;

(υποκ.) σουτζουκίσι, ο.

λουκέτο: νατάρι και ανατάρι, ο

(κυριολ. κλειδί, σ.α. ανοιχτήρι)

π.χ. τε κινές ε νταμόσκε εκ νατάρι
= ν' αγοράσεις για την αποθήκη ένα
λουκέτο.

λουκουμάς: λοκμάβα, η

π.χ. κα κερές αμένγκε λοκμάβε; =
θα μας φτιάξεις λουκουμάδες;

(υποκ.) λοκμαβίσα, η.

λουκουματζής: λουκουματζίο, θηλ.
λουκουματζίκα, η.

λουκούμι: λουκούμο, ο

π.χ. λουκούμο κερντιλί η ζουμί =
λουκούμι έγινε το φαγητό.

λουλάς: λουλάβα, η

π.χ. πφεράβ τουτούνο η λουλάβα =
γεμίζω καπνό το λουλά.

λουλουδάκι: λουλουγκιορί, η

λουλουδάς: λουλουγκατζίο και

λουλουγκιατζίο, ο.

λουλουδάτος (επίθ.):

λουλουγκιαλό, -ί.

π.χ. λουλουγκιαλό κοτόρ =

λουλουδάτο ύφασμα.

λουλουδένιος (επίθ.):

λουλουγκιαλό, -ί.

λουλούδι: λουλουγκί, η (σ.α.
άνθος)

(στίχοι από ποίημα Γ. Αλεξίου
«σαρ λουλουγκί μπαρανταρντέμ
λες» = σαν λουλούδι τον
μεγάλωσα).

π.χ. μι σσουκάρ σικνί λουλουγκί
τρασσάβας τε να μορσισάολ = το
όμορφο μικρό μου λουλούδι
φοβόμουνα να μη μου μαραθεί,
αταντά μανγκέ λουλουγκιά = μου
έφερε λουλούδια, σίμαν μπουτ
λουλουγκιά α(ν)ντί μι αβλία = έχω
πολλά λουλούδια στην αυλή μου.

λουλουδίζω (αμετβ. ρ.):

λουλουγκιάβαβ

π.χ. λουλουγκιάλο σα ο τχαν =
λουλούδισε όλος ο τόπος.

λουλουδού: λουλουγκατζύκα και
λουλουγκιατζίκα, η.

λουρί: καήσσι, ο

π.χ. σαατέσκο καήσσι = λουρί
ρολογιού.

(βλ. και ζώνη).

λούσιμο (α): χαλαηπέ, ο

(βλ. και πλύσιμο).

λούσιμο (β): τχοηπέ, ο (βλ. και
πλύσιμο)

π.χ. τχοηπέ μανγκέλ κο σσορό =
λούσιμο θέλει το κεφάλι σου.

(ομόηχο τχοηπέ = τοποθέτηση,
βάλσιμο).

λουσμένος (α) (μτχ.): χαλαντό, -ί
(βλ. και πλυμένος)

π.χ. χαλαντό σι μο σσορό =

λουσμένο είναι το κεφάλι μου.

*Αντίθ. μπιχαλαντό = άλουστος,
άπλυτος.*

λουσμένος (β): τchonτό, -ί (βλ. και

πλυμένος) (ομόηχο τchonτό =

βαλμένος, τοποθετημένος)

Αντίθ. μπιτchonτό = άλουστος,

άπλυτος (ομόηχο μπιτchonτό =

ατοποθέτητος).

λούστρο: (βλ. βερνίκι).

λούστρος: μενιένγκο-μποϊατζίο, ο
(προφ. με συνίζηση ια).

λουτροπετσέτα: ναημάσκο-
μπεσσκίρι, ο και ναημάσκι-πετσέτα,

η.

λούφα: λούφα, η

π.χ. σα λούφα ντικχές τε κερές,
πιφρνορέα! = όλο λούφα κοιτάς να
κάνεις, πονηρέ!

λουφάρω (αμετβ. ρ.): λούφα-
κεράβ (= λούφα κάνω).

λοχαγός: λοχαγόζι και λοχαγκόζι,
ο.

λοχεία: λοουσιπέ, ο.

λυγίζω (αμετβ. ρ.): μπανγκιάβ.

(σ.α. αμετβ. παραλύω, αμετβ.

στραβώνω, αμετβ. σκύβω, αμετβ.
γέρνω).

π.χ. μπανγκιλόμ κατάρ η ντουκ =
λύγισα από τον πόνο.

λυγίζω (μετβ. ρ.): μπανγκαράβ και
μπανγκιαράβ.

π.χ. νά μπανγκάρ κε τσανγκά = μη λυγίζεις τα πόδια σου.

(σ.α. μετβ. παραλύω, μετβ. στραβώνω, μετβ. γέρνω, μετβ. σκύβω).

λύγισμα: μπανγκαριπέ και μπανγκιαριπέ, ο (σ.α. στράβωμα) **λυγισμένος (μτχ.):** μπανγκαρντό,-ί και μπανγκιαρντό,-ί.

(σ.α. στραβωμένος, σκυμμένος). **λυγμός:** ροηπέ-γκέσα, ο (= κλάμα με ψυχή και γκέσα-ροηπέ, ο = (με ψυχή κλάμα).

π.χ. ροβέλας γκέσα = έκλαιγε με λυγμούς.

λυκόπουλο: ρουβορό, ο.

λύκος: ρουβ, ο

π.χ. να ντικ λε αγκαντάλ τελέ κάι ντικχέλ: τζανές σο πφιννό ρουβ σι; = μη τον βλέπεις έτσι κάτω που κοιτάζει· ξέρεις τι πονηρός λύκος είναι;

λυκοφωλιά: ρουβέσκι – ουβάβα, η.

λυμένος (επίθ.): πουταρντό (= ανοιχτός)

π.χ. πουταρντό σι ο σιτζίμι = λυμένο είναι το σχοινί.

Αντίθ. φρα(ν)τό = δεμένος, κλειστός, φυλακισμένος.

λύνομαι (αμετβ. ρ.): πουταράμαν (= ανοίγω (λύνω) τον εαυτό μου, ανοίγομαι, ξανοίγομαι) και πουτάρντιαβ (= ανοίγω αμετβ., ανοίγομαι)

π.χ. πουτάρντιλο ο σιτζίμι ντα νασσλό ο γκρας = λύθηκε το σχοινί και έφυγε το άλογο.

λύνω (μετβ. ρ.): πουταράβ (= ανοίγω μετβ.).

π.χ. πουτάρ ο σιτζίμι = λύσε το σχοινί, πουταράβ ο κόμπο = λύνω τον κόμπο, πουταράβ με κορντόια = λύνω τα κορδόνια μου.

Αντίθ. φρά(ν)ταβ = δένω, κλείνω μετβ., φυλακίζω.

λυπάμαι (α) (αμετβ. και μετβ. ρ.):

ντουκχάβ

π.χ. ντουκχαϊάς λεσκέ ο Ντελ = τον λυπήθηκε ο Θεός.

(βλ. και αμετβ. πονώ).

Αντίθ. σεβινίαβ = χαίρομαι.

λυπάμαι (β) (αμετβ. και μεταβ. ρ.): ατζιάβ

π.χ. ατζιάβ λέσσκε, ο(ν)ντάν κεράβ λεσκέ γιαρντούμο = τον λυπάμαι, γι' αυτό τον βοηθώ, μάνγκε κον ατζίορ ντα τε ατζιάβ λεσκέ με ντα; = εμένα ποιος με λυπάται και να τον λυπηθώ κι εγώ;

λύπη: ντουκχιπέ, ο = (πόνεση, ντουκ = πόνος).

Αντίθ. σεβινμέκο = χαρά.

λύπηση (α): ντουκχαηπέ, ο (= πόνεση).

π.χ. ντουκχαημάσκε σι καβά μανούζς = για λύπηση είναι αυτός ο άνθρωπος.

λύπηση (β): ατζιμάκο, ο

π.χ. νάι ατζιμακέσκε καβά πφουρό α(ν)ντό πο τερνιπέ τζανές σο κερντά; = δεν είναι για λύπηση αυτός ο γέρος· μες στη νιότη του ξέρεις τι έκανε;

λύσσα: κουντουζλούκο, ο

π.χ. (μτφ) κουντουζλούκο ασταρντά τουτ ντα κερές αγκαντάλ; = λύσσα σ' έπιασε και κάνεις έτσι;

λυσσάζω (α) (αμετβ. ρ.):

κουντούζι-κερντιάβ (= λυσσασμένος γίνομαι)

π.χ. (μτφ.) κουντούζι κερντιλό κατάρ πι χολί = λύσσαξε από το θυμό του.

λυσσάζω (β) (αμετβ. ρ.):

κουντουζλανίαβ.

λυσσαλέος: (βλ. λυσσασμένος).

λυσσασμένος (επίθ.): κουντούζι, -σκα

π.χ. μπουτ φενά σαν, κουντούζι τζουκέλ τε ντα(ν)νταλέλ τουτ. =

πολύ κακός είσαι, λυσσασμένο
σκυλί να σε δαγκώσει.

λύση: τσαράβα, η

π.χ. σαβί τσαράβα τε ρακχαβάβ, τε
ατσχέλ καϊά τσινγκάρ! = ποια λύση
να βρω, να σταματήσει αυτή η
διαμάχη! (τσαράβα σ.α. γιατρεία
π.χ. κάι ένι λατσχέ ντοκτόρα
ιγκαρντόμ νε, αμά λεσκή τσαράβα
νασσί ρακχαντόμ = στους πιο
καλούς γιατρούς τον πήγα, όμως τη
γιατρεία του δεν μπόρεσα να βρω).

λύσιμο: πουταριπέ, ο (= άνοιγμα).

Αντίθ. φα(ν)ντιπέ = δέσιμο,
κλείσιμο, φυλακή.

λυτρωμένος (άκλ. επίθ.):

κουρταμούσσι (σ.α. σωσμένος)

λυτρωμός: κουρταριπέ, ο και

κουρταμάκο, ο

(βλ. και σώσιμο, γλυτωμός).

λυτρώνομαι: (βλ. αμετβ.

γλυτώνω).

λυτρώνω (μετβ. ρ.): κουρταρίαβ.

(βλ. και σώζω, μετβ. γλιτώνω).

λωλάδα: λαλαρντιπέ, ο

λωλαίνω (μετβ. ρ.): λαλαράβ

π.χ. λαλαρντάς τουτ η σεβντάβα =
σε λώλανε ο έρωτας.

Συνών. ντιλαράβ = τρελαίνω.

λωλός (επίθ.): λαλαρντό,-ί

Συνών. ντιλό = τρελός, παλοκάν =
παλαβός.